
LITTERATUR

ANN-SOFIE DAHL:

PÅ RESANDE FOT MED SCHORI

Sveriges biträdande utrikesminister, som enligt uppgift i Expressen inte höll några anföranden under den kritiska veckan före folkomröstningen om EU, ockuperar sedan några månader tillbaka åter bokhandelsdiskarna med en ny bok, *Mellan Maastricht och Sarajevo. Samtal om Europa* (Tiden 1994). För omväxlings skull handlar resultatet om malmöpojken Schoris skrivarmödor inte om Latinamerika - i första hand - utan istället om vår egen kontinent. Med denna bok torde således Schori ha gjort sin huvudsakliga insats för det som han i boken betecknar som "ett av de viktigaste vägvalen i modern tid" (sid 6) för Sverige, dvs EU-medlemskapet.

Av denna varudeklaration kan man lätt ana att ett av Schoris syften med *Mellan Maastricht och Sarajevo* bör ha varit att söka bredda och fördjupa intresset och förståelsen för Europa inom det socialdemokratiska partiet, som kan tänkas ha blivit en smula ovant vid att vistas på den europeiska hemmaplanen efter alla dessa år på mer exotiska breddgrader. Det är i

.....
Mellan Maastricht och Sarajevo - Samtal om Europa.
Pierre Schori, Tiden 1994.

så fall ett syfte och arbete som förtjänar en elege. Helt lätt gör han det dock inte för sina egna.

Med Schori och ett urval ur hans erkänt digra vänkrets som villiga guider förs läsaren runt till Europas olika hörn - mellan Maastricht och Sarajevo och till åtskilliga andra platser - och dessutom, bokens titel (och syfte?) till trots, bortom den europeiska kontinentens gränser till andra världar. Det känns helt logiskt att biståndsministerns europeiska resa slutar i Latinamerika, hos gode vännen Carlos Fuentes.

Dessförinnan har läsaren knackat på hos Henry Kissinger i hans våning vid East River på Manhattan, suttit "i huvudet hos en Europaparlamentariker" (Barabara Dührkop), och i salongerna hos en sval fransk president, åkt hissen upp till EG-kommissionens 12:e våning där Jacques Delors tar emot, besökt litauiska författarstugor och polska redaktioner och mycket därtill.

Stora delar av resan är både intressant och informativ, inte minst när författaren låter sina samtalspartners tala för egen maskin. I andra avsnitt är det intervjuaren själv snarare än hans offer som tar upp den huvudsakliga delen av texten, varvid

de senares insats reduceras till instämmande nickar.

Att regeringens poet med karaktäristisk retorisk känsla strör eleganta citat om världsfreden på utländska längs sidorna, och frikostigt kryddar texten med hänvisningar till emellanåt tämligen avancerad politisk-teoretisk litteratur, får vi hoppas inte förskräcker vare sig kollegorna i regeringen (som inte förefaller begeistrade i boklig bildning), eller den ordinäre socialdemokratiske partiarbetaren till vilken Schori också får antas vända sig. Hos dessa läsekretsar torde det emellertid det rätt ogenerade framhävandet av SAP:s internationella betydelse och det tröttsamma förhålligandet av Olof Palme möta störst förståelse. Hos andra läsare är det fara värt att dessa inslag mest uppfattas som pinsamma och onödiga, och ordentligt degraderande för texten i övrigt.

Folkelig revolt

Schori får också en hel del sanningar sig själv till livs. Synd bara att han inte har delat ut boken som present till regeringskollegorna i Rosenbad. Göran Persson tycks till exempel inte ha inhämtat rådet från Shirley Williams, socialdemokratisk politiker från Storbritannien, som konstaterar: "jag tror att vi kommer att få en folkelig revolt mot för höga nivåer på inkomstskatten, därför att folk känner att deras hårda arbete drabbas orättvist. Jag tror", förklarar Williams, "att ni i Sverige och vi under labourregeringen i Storbritannien lät detta bli något av ett misstag." (sid 68)

Av boken att döma har författaren även

nått av vissa insikter under senare tid, framförallt när det gäller utvecklingen i Öst- och Centraleuropa, vars bistånd han nu hanterar ("en fjuttig miljard" som han dock på förfrågan inte säger sig ha för avsikt att utöka genom en omfördelning av biståndet från Tredje världen till Europa, "Från Kuba till Baltikum").

Härskande krafter

När den ungerske författaren György Konrád förklarar att "...de socialdemokratiska krafterna i Västeuropa och dissidenterna i Östeuropa inte fann någon grund för en gemensam dialog. De socialdemokratiska partierna såg avspänningen som ett medel för att nå de relativt sett förnuftiga och sansade krafterna inom de Östeuropeiska etablissemangen. Därför ville de kanske inte riskera förbindelserna med dessa härskande krafter genom kontakter med de s k Dissidenterna" instämmer Schori: "man var i Väst upptagen av stabilitet och nedrustning, alltså måste man ingå avtal med den sittande makten. Det resulterade förstås i ett dilemma vad gällde kontakterna med dissidenterna." (sid 211)

Av sådana resonemang får man hoppas att den nye biståndsministern, vars ansvar sträcker sig även till Öst- och Centraleuropa, verkar för att sådana tidigare misstag inte upprepas i det fortsatta förhållandet till den delen av kontinenten. För så är det ju, som Konrád framhåller, att "dessa nationer inte behöv(er) mindre frihet än andra" (sid 213). Vilket för övrigt gäller fler folk, till exempel Kubas.